

Mensensmokkel

Als veilige routes ontbreken, wie vult dan het gat?

Mensen die grenzen willen oversteken maar **geen veilige of toegankelijke route** vinden, doen steeds vaker een beroep op smokkelaars. Die afhankelijkheid maakt hen kwetsbaar voor hoge prijzen, afpersing, geweld en uitbuiting.

Europa bestrijdt mensensmokkel met strengere grenscontroles en de vervolging van criminele netwerken. Maar zolang mensen blijven vertrekken en veilige routes ontbreken, blijft ook de vraag naar smokkelaars bestaan.

Wie mensensmokkel wil bestrijden, moet dus niet alleen naar de smokkelaar kijken — maar ook naar de markt waarin hij kan bestaan.

MENSENSMOKKELAAR

Iemand helpt tegen betaling een grens illegaal over te steken.

DOEL: DE GRENS PASSEREN

De reis begint doorgaans met instemming van de persoon. De persoon behoudt de regie over zijn/haar keuzes, maar kan onderweg afhankelijk worden van de smokkelaar (bv. door bijkomende betalingen, bedreiging of gevaar).

TEGEN BETALING

Voor vervoer, routes of hulp.

VRUJWILIG BEGIN

De persoon kiest ervoor om de dienst in te schakelen.

EÉN REIS

De dienst eindigt na het oversteken van de grens.

EEN SMOKKELTRAJECT KAN ONDERWEG OMSLAAN IN:

hoge kosten en schulden

afhankelijkheid

afpersing en geweld

uitbuiting

of mensenhandel

Smokkel begint vaak met vertrouwen en een belofte. Uitbuiting begint waar iemand zijn vrijheid verliest.

MENSENHANDELAAR

Iemand wordt uitgebuit door **dwang, misleiding of geweld**.

DOEL: UITBUITING VAN DE PERSOON

De persoon **verliest zijn/haar vrijheid** en keuze. Instemming maakt de uitbuiting niet ongedaan.

DWANG OF MISLEIDING

Geweld, bedreiging, misleiding, misbruik van kwetsbaarheid of schulden.

UITBUITING

Arbeid, seksuele uitbuiting, bedelarij, criminele activiteiten, enz.

LANGDURIG

De persoon kan moeilijk of niet ontsnappen.

WINST UIT DE PERSOON

De persoon wordt een middel om geld of voordeel te behalen.

WAT KOST EEN SMOKKELROUTE?

Voorbeelden van veelvoorkomende routes en bedragen in 2024–2025

Bedragen zijn richtprijzen op basis van Europol, UNODC, IOM en partneronderzoeken. Ze variëren per route, risico, vervoermiddel en inbegrepen diensten.

AFGHANISTAN naar Europa	SYRIË naar Europa	GAZA naar Europa
Afghanistan €300 – €800 Lokale verplaatsing naar grensgebied	Syrië €200 – €500 Lokale verplaatsing naar grens	Gaza \$4.500 – \$10.000 Om Gaza te verlaten via Rafah naar Egypte (coördinatie- en toegangsfees)
Iran €600 – €1.200 Vervoer binnen Iran en over de grens	Türkiye €2.000 – €2.500 Oversteek naar Türkiye	Egypte €1.000 – €2.000 Vervoer en verblijf in Egypte
Türkiye €1.500 – €2.500 Oversteek naar Türkiye en verblijf	Balkanroute €5.000 – €6.000 Vervoer via Bulgarije, Servië, Bosnië, Kroatië, Slovenië ...	Vervolgroute €3.000 – €6.000 Naar Europa via Middellandse Zee of andere route
Balkanroute €2.000 – €3.000 Vervoer via Bulgarije, Servië, Bosnië, Kroatië, Slovenië ...	West-Europa €1.500 – €3.000 Indirect naar o.a. Duitsland, Frankrijk, België, Nederland ...	Europa €1.000 – €2.000 Indirect binnen Europa
West-Europa €1.500 – €3.000 Indirect naar o.a. Duitsland, Frankrijk, België, Nederland ...	TOTAAL tot ± €8.500 per persoon	TOTAAL ± €9.000 – €20.000+ per persoon

Bron: Europol (2025), UNODC (2024)

>90%

van de mensen die de EU irregulier bereiken, maakt gebruik van smokkelaars of andere faciliterende diensten.

MENSEN BLIJVEN VERTREKKEN

oorlog, vervolging, armoede, uitzichtloosheid

WEINIG LEGALE ROUTES

veilige en legale opties zijn schaars of moeilijk bereikbaar

IRREGULIERE ROUTES WORDEN MOEILIJKER

strengere controles en toenemende risico's

SMOKKELAARS VULLEN HET GAT

ze bieden een (schijnbaar) alternatief, tegen hoge kosten en groot risico

Met kinderen erbij wordt de reis nog duurder

Smokkel kosten worden vaak per persoon, per plaats of per etappe aangerekend. Voor een gezin kunnen duizenden euro's per persoon daardoor oplopen tot tienduizenden euro's.

Reizen met kinderen kan bovendien extra kosten meebrengen: gezinnen hebben vaker vervoer nodig in plaats van lange tochten te voet, meer overnachtingen en tussenstops, en soms een veiligere of minder risicovolle route.

Een bedrag dat voor één persoon al onbetaalbaar is, wordt voor een gezin een fortuin.

Wie betaalt voor een reis, koopt geen garantie op veiligheid.

“De chauffeur liet ons midden in de woestijn achter omdat we niet genoeg geld hadden.”

Mariam, 30 — Soedanees moeder van twee

“Onderweg maakt het niemand uit of je leeft of sterft.”

Jonge Somalische vluchteling

“Natuurlijk waren we bang om te sterven. We waren in Syrië aan de dood ontsnapt — en nu stonden we er hier opnieuw tegenover.

Het was moeilijk. Maar teruggaan was geen optie.”

Houda, Syrische moeder

Bron: UNHCR

1

VERTREK

een afspraak met een smokkelaar

2

CONTROLE UIT HANDEN

de route, contacten en voorwaarden liggen bij anderen

3

DE REGELS VERANDEREN

- extra betalen
- langer wachten
- andere route

4

GELD RAAKT OP

- schulden
- familie moet bijbetalen

5

RISICO OP UITBUITING

- afpersing
- geweld
- ontvoering
- dwang / misbruik

6

AANKOMST — OF NIET

Als we smokkelaars hun klanten willen ontnemen, moeten we dan niet ook veilige alternatieven bieden?